

„Thavry Thon kromě jiného poukazuje na mimořádný význam komunikace mezi generacemi. A připomíná nám, že mít sen je nejlepší způsob, jak se dostat daleko. Tak daleko, jak sami toužíme.“

Thida Prak, Kambodža

„Příběhy vytvářejí ucelený obraz a vyvolávají pocit dobrodružství. Tato kniha mi nabídla spoustu inspirace a nových nápadů. Je svěží a dramaticky krásná.“

Dara Ly, Kambodža

„Thavřin příběh jsem při čtení prožíval spolu s ní. Představuje inspirativní náhled přinášející naději nejen nové kambodžské generaci, ale všem mladým lidem bez ohledu na to, ze které země pocházejí. Thavry je víc než žena, jež změnila svůj osud – je to neuvěřitelně pozoruhodná mladá žena.“

Junette Burke, Austrálie

„Thavřin příběh je někdy bolestný, jindy zábavný, ale vždy poučný a inspirativní. Ukazuje cestu mladým Kambodžanům a vybízí je, aby se na ni vydali a naučili se rozlišovat mezi tradicemi důležitými, jež by měly být zachovány, a zvyky, které již patří minulosti. Thavřina životní cesta byla zatím nesmírně zajímavá a něco mi říká, že mnohá dobrodružství má ještě před sebou.“

Iain Donnelly, Skotsko

„Skutečně skvělý obraz role ženy v kambodžské společnosti. Autorka popisuje tradice a historii této společnosti a také pozici, kterou v ní sama zaujímá. Ačkoli se tento příběh dospívání mladé ženy odehrává v Kambodži, jako žena se s mnoha scénáři můžete ztotožnit, ať už pocházíte odkudkoli. Nakonec, jedná se o výzvu

ke zpochybnění patriarchátu a inspiraci k tomu jej rozdrtit. Pokud ne pro vás, tak pro vaši budoucí dceru.“

Malin Annie Jansson, Švédsko

„Fantasticky osvěžující příběh, který symbolizuje odolnost a odhodlání ženy zpochybňující genderovou nerovnost. Thavřina pouť zasévá do duší a srdcí čtenářů semínko inspirace, podněcuje v nich touhu postavit se nespravedlnosti a pilně pracovat na změně.“

Layla Connolly, USA

„Surové, inspirativní a dojemné. Tento mimořádný rodinný portrét plný dramatických zvratů, žalu a hrůzy zrcadlí bouřlivé změny, které se v Kambodži odehrály během posledního století. Poukazuje na sílu a odhodlání žen snést nesnesitelné, zpochybnit nezpochybnitelné a otevřeně promluvit o tématech, která až dosud byla tabu. Thavřin příběh osvětluje smysl a cíle boje žen v Kambodži za rovnoprávnost a staví do kritického světla přežití sociální normy a dávno překonaná genderová očekávání, která se Thavry snaží bořit.“

Jessica Armstrong, Austrálie

„Chápu, jak je náročné plnit si své sny. Nicméně tohle byla má první zkušenost se čtením z ženské perspektivy. Perspektivy, která je považována za druhořadou. Thavřin příběh je hodnotný jak pro ženy, tak pro muže. Děkuji Thavry, že tuto knihu napsala, a jsem nesmírně šťasten, že se Kambodža může chlubit ženou, která se odvážila promluvit za ostatní ženy.“

Phraisohn Siripool, Thajsko

„Silná, svěží, chytlavá a jedinečná autobiografie, která má potenciál inspirovat miliony lidí po celém světě.“

Tomáš Hanák, Česká republika

„Jsem ohromně hrdý na statečná rozhodnutí, která Thavry na své cestě učinila – její odolnost, odvaha a vzdor jsou vzorem a inspirací. Doufám, že tato kniha pomůže kambodžským bratrům, sestrám, matkám a otcům stejně jako cizincům pochopit zkoušky, které Thavry a ženy jí podobné musely podstoupit, aby nám přinesly pochopení minulosti a inspirovaly nás nadějí na lepší zítřky. To nejlepší mají Thavry a ženy jako ona ještě před sebou.“

Jam Ramajattan, Kanada

„Kniha je velmi dobře napsaná a příběhy o Thavřině babičce, matce a otci a v neposlední řadě také o její neuvěřitelné cestě jsou poutavé a hluboce dojemné. Tyto příběhy jsou poněkud zvláštní, ale zároveň vypovídají mnoho o kambodžské historii, kultuře a tradicích.“

Magnus Saemundsson, Švédsko

„Nádherný příběh spojující tragickou minulost Kambodže s její složitou, ale slibnou budoucností. Autoři jako Thavry Thon přinášejí světlo naděje a inspirace nejen mladým ženám v Kambodži, ale celému světu.“

Adam Vaught, USA

VĚNOVÁNÍ

Tuto knihu věnuji s láskou a úctou rodině, z níž jsem vzešla a která mě formovala. Moje matka se mnou sdílela příběhy svého života, jež mi pomohly lépe pochopit výzvy, kterým kambodžské ženy musely čelit, a také to, co je ještě nutné učinit. Děkuji svému otci, který byl vždy statečný a odhodlaný a podporoval mne ve všem, co jsem si kdy zamanula. V neposlední řadě děkuji také svým dvěma povzbuzujícím bratrům.

Bez milující podpory každého z vás bych nemohla žít tak, jak žiji, ani napsat tuto knihu.

PODĚKOVÁNÍ

Během práce na knize se mi dostávalo neutuchající podpory mnoha lidí. Zvláště bych chtěla vyzdvihnout dvě osoby, jejichž laskavost a pomoc učinily tuto knihu srozumitelnou, silnou a poutavou a kteří mi pomohli utvářet ji od prvních konceptů do konečného tvaru.

Má vděčnost patří především „mému“ redaktorovi Peteru Fordovi. Petere, děkuji za tvé laskavé srdce a ochotu pomoci mi s úpravou veškerých neuspořádaných poznámek, ze kterých vznikla tato fantastická kniha. Tvůj podíl na ní je obrovský, bez tvého odhodlání by jistě nebyla tím, čím je. Náramně mě bavilo pročitat tvé korekce a odpovídat na detailní dotazy. Jsem hrdá, že tě můžu nazývat svým přítelem.

Nemohu vyjádřit dostatečnou vděčnost svému rádcí Charlesi DiBellovi. Charlesi, od prvního setkání byly tvé rady, pomoc a podpora v odhodlání věřit v sebe základními kameny mého života. Tvá láska a zájem o mne a mou rodinu nám poskytly oporu a sílu překonat těžké časy. Děkuji.

Centru SmallWorld v Kambodži vděčím za mnohé. Tato oáza klidu v severní části Phnompenhu mě vždy inspirovala. Zároveň je místem, kde jsem měla to štěstí potkat mnoho úžasných lidí sdílejících stejné názory. Práce v tomto centru mi poskytla útočiště, v němž jsem měla možnost napsat velkou část této knihy. Je to místo, které mohu upřímně nazývat druhým domovem.

PŘEDMLUVA

Fakt, že jsem se narodila a vyrostla na kambodžském venkově, mi zaručil celkem zajímavý život. Přibližně osmdesát procent Kambodžanů žije ve venkovských oblastech, tedy v místech, odkud pocházím i já.

Přestože mi rodiče umožnili svobodně dělat vše, co mám ráda, hluboce zakořeněné společenské normy v Kambodži měly na mne i moje příbuzné velký vliv.

Otázku, proč ženy dodržují tolik tradičních pravidel týkajících se jejich role a správného chování ve společnosti, si pokládám odedávna. Proč musí být ženy závislé na mužích? Proč se mladé ženy musí vdávat na pokyn rodičů bez jakékoli možnosti volby a je jim bráněno získat vzdělání, které by jim dovolilo žít lepší život?

Když se vracím do vesnice, v níž jsem vyrůstala, zjišťuji, že nepočet mladých dívek, které jsem učila anglický jazyk, je vdaných a má děti. Následovaly cestu, kterou jim vydláždily matky. Cestu, která na ženy klade tradiční očekávání a je typická pro dívky a ženy v mnoha zemích. Vdát se mladá, mít děti a podporovat manžela. Dívky, které znám, neměly možnost prozkoumat svět kolem sebe a následovat své sny a vášně tak, jak bychom všichni měli. Naproti tomu já měla příležitost procestovat kouty Evropy, Ameriky a Asie, a to hlavně proto, že jsem neztrácela víru v sebe a své sny, na jejichž dosažení jsem tvrdě pracovala.

Díky podpoře rodičů jsem dokázala zpochybnit zastaralé normy, které panují v mé vesnici. Podařilo se mi poukázat na to, že

ženy jsou schopny uskutečnit mnoho úžasných věcí. Stačí jim pouze dát šanci. Nebylo vždy jednoduché být dostatečně odvážná ke zpochybnění těchto přežitých, zkostnatělých společenských pravidel, jsem však nesmírně ráda, že jsem tuto odvahu měla a stále mám. Není pochyb, že jsem měla jisté potíže. Přece jen žiji v přísné společnosti, kde ony rigidní a dávno překonané modely chování stále mají váhu. Jakékoli mé rozhodnutí bylo vždy rozpitváno a podrobeno ostré kritice. Přesto jsem stále jednala tak, jak mi kázalo srdce. Kambodža je země v procesu transformace. Její rychlý ekonomický rozvoj a rozšiřující se mezinárodní vazby existují bok po boku s velmi odolnou tradiční kulturou a historií, které se reformě a závanu svěžího vzduchu vzpírají.

V roce 2016 byl hospodářský růst na stabilní úrovni 6,9 %, a to díky výkonu oděvního průmyslu, stavebnictví a cestovního ruchu. Ekonomická prosperita se pozitivně promítá i do života společnosti. Lze říci, že genderové rozdíly se zvolna stírají. Přesto mají kambodžské ženy před sebou ještě dlouhou cestu k úplnému zrovnoprávnění s muži.

Pro získání odvahy napsat tuto knihu jsem podstoupila dlouhou pouť. Vydala jsem se na ni s nadějí, že inspiruje a povzbudí mladé ženy z mé země i celého světa, aby se nevzdaly snů, věřily v sebe a také v to, že jsou schopny dokázat mnohem více, než od nich očekává společnost.

Všechny máme možnost dosáhnout velkých cílů a vykonat úžasně věci v případě, že obdržíme rovnocennou podporu jako naši bratři. Tato kniha je toho důkazem.

ÚVOD

Kambodžská společnost byla vždy přísná, až rigidní. Hrdost na bohatou kulturu, respekt k tradicím a dodržování zásad buddhistického učení zde zůstaly z velké části nedotčeny, a to již od vrcholu angkorské civilizace, díky níž se Kambodža dostala do povědomí mnoha lidí z celého světa. Oddanost suverénnímu panovníkovi bezpodmínečně následovaného starší generací, včetně mých rodičů, byla nepopíratelná.

V zemi, kde dvaatřicet procent obyvatelstva tvoří jedinci mladší čtrnácti let, rychle přibývá lidí, kteří nebyli přímo ovlivněni nepokoji a občanskou válkou, jež Kambodžu sužovala v posledních čtyřiceti letech. Příznivý demografický vývoj jde ruku v ruce s úsilím domoci se větší svobody a změn, získat neomezený přístup k internetu a lepší možnosti se vzdělávat. Nová generace Kambodžanů usiluje o rovnost a nové příležitosti, které byly jejich prarodičům a rodičům upřeny. Tato skutečnost je zřejmá především v problematice rovnosti žen a mužů, stejně jako v otázce práv žen ve společnosti.

Moje babička školu nikdy nenavštěvovala. Místo toho vykonávala domácí práce spolu s matkou a sestrami. Zatímco její bratři využívali privilegia chodit do školy, babičce její matka nikdy studovat nedovolila. Uvěřila totiž názoru, že vzdělání není určeno pro dívky.

Stejná společenská pravidla byla po staletí uplatňována po celém světě. Ať už je důvod jakýkoli, sociální model nepočítající se

vzděláváním dívek umožnil mužům lepší kontrolu žen a účinnější potlačování jejich nadějí, snů a schopností. Má babička se provdala, když jí bylo šestnáct let. Kromě péče o domácnost a děti na ni společnost žádné jiné nároky nekladla. Vzhledem k tomu, že sama vzděláním neoplývala a koncept institucionálního vzdělávání jí byl cizí, vychovávala mou matku stejně, jak byla vychovávána ona sama. Jinak řečeno, mou matku od ambicí získat vzdělání odrazovala na každém kroku.

Moje matka však byla silná. Její otec trval na tom, aby školu navštěvovala a měla tak naději na lepší budoucnost a stala se nezávislou. I ona sama školu milovala. Matčin sen stát se učitelkou základní školy se však zhroutil jako domeček z karet ve chvíli, kdy ji matka donutila vydělávat peníze tkaním spacích rohoží a prací na farmě. Bylo totiž potřeba zaplatit vzdělání matčina bratra. V jedenadvaceti letech vstoupila do sjednaného manželství a tento krok navždy zhatil šanci žít svobodně podle vlastních představ. Podvolila se, rezignovala. Místo realizace vlastních plánů promítala své sny do dětí a dbala, aby alespoň ony měly svobodu vybrat si vlastní cestu a dostaly možnost být kýmkoli, kým samy zatouží být.

Matka mi vždy připomínala, že vzdělání je nejcennější a nejdůležitější dar, jaký člověk může dostat. Během vysokoškolského studia vždycky byla mojí oporou a nejvěrnějším fanouškem. Nikdy jsem nebyla nucena provdat se. Těto společenské normy, jež se zdá být výhodná pouze pro muže, se ženy v mé rodině dosud vždy musely podrobit. Jsem v naší rodině první dívka, která tuto tradici dodržovanou po generace porušuje.

Jedno je jasné: rovnost žen a mužů v Kambodži stále není dokonalá, pořád existuje prostor ke zlepšení. A je také důležité podotknout, že je neodcizitelným lidským právem být jakožto žena hodnocena stejnými měřítky jako muž. Jsem žena, která vyrůstala v nespravedlivé společnosti, a proto dokážu soucítit s bolestí

milionů dívek a žen, kterým je toto základní lidské právo jakýmkoliv způsobem odíráno. Chci promluvit za ženy, jež mají pocit, že jejich hlas nemá žádnou hodnotu. Chci tyto ženy inspirovat a podnítit, aby věřily ve své sny a byly tím, kým samy chtějí být, bez ohledu na očekávání ostatních.

V rodné vesnici jsem musela porušit mnoho staletých tradic, abych získala svobodu a mohla uskutečnit své sny. Věděla jsem však, že je to nutné. Ženy jsou schopny dosáhnout skvělých věcí, dostanou-li příležitost. Je to nádherný pocit, když můžete dělat, co milujete, namísto toho, co se od vás očekává.

Nedomnívám se, že by Kambodžané měli bez výhrad a pečlivého hodnocení slepě převzít kulturní zvyklosti a společenské modely jiných zemí a nahradit jimi ty své. Přesto mám pocit, že právě genderové role jsou v Kambodži vymezené velmi nespravedlivě a ženské části společnosti jsou omezována a upírána mnohá práva z těch, která ženy z řady ostatních zemí považují za samozřejmá. Naše společnost se musí začít rozvíjet. Musí začít jednat s ženami s poctivostí, respektem a rovností, jež si každá lidská bytost zaslouží, a zároveň zůstat věrná své kultuře.

Doufám, že vy, čtenáři této knihy, budete považovat můj příběh za zajímavý a poučný.

Jste-li žena, doufám, že v něm najdete inspiraci a povzbuzení dělat, co vás naplňuje, a být tím, kým jste. A pamatujte, že pokud prožíváte nerovnost a nespravedlnost, nejste sama.

Jste-li muž, věřím, že díky této knize lépe pochopíte postavení a pocity žen, jež žijí v nespravedlivé a rigidní sociální realitě. Porozumět jejich problémům však nestačí. Je potřeba jednat a udělat rozhodné kroky k nápravě – tato kniha by vás měla podnítit, abyste k ní svým dílem přispěl i vy. Proč? Jednoduše proto, abyste vyjádřil úctu a respekt vůči ženám. Ženám, jako je vaše manželka, vaše maminka či vaše sestry.

ROZVRÁCENÉ DĚTSTVÍ

*Některé rány zahojí až čas, ale život plyne dál
a je potřeba ho žít právě teď*

*Poslední šťastné chvíle s otcem – ten den moje matka viděla
svého tatínka naposledy*

Předtím, než se do čela kambodžské vlády dostali Rudí Khmerové, vedla má matka jako děvče poměrně okouzující život plný laskavého rozmazlování milujícím otcem. V rámci každodenní pracovní rutiny ji brával na přepychové snídaně. Tradičně si pochutnávala na čínské nudlové polévce s vepřovým masem, na kávě, sladkém mléce a pečivu. Byla to snídaně, kterou si v tehdejší době mohly dovolit pouze bohaté rodiny.

Táta jí také kupoval oblečení a šperky, ať už to byly krásné šaty, sukně, košile, zlaté náramky nebo náhrdelníky. Narodena na ostrově Koh Ksach Tunlea, obtékaném řekou Bassac, v jižní Kambodži byla má matka jako malá princezna. To však neznamená, že by pilně nestudovala. Právě naopak. Školu milovala a láska ke studiu se také odrazila v jejích výsledcích. Byla považována za nejlepší žačku své třídy, mezi čtyřiceti spolužáky. Její otec trval na tom, aby do školy chodila každý den. Pomáhal jí s domácími úkoly, před důležitou zkouškou si s ní opakoval učivo a každý měsíc jí za odměnu za dobré výsledky koupil další nové šperky nebo oblečení.

Život mé matky se navždy změnil, když byl její otec zavražděn vojáky Rudých Khmerů. K tragické události došlo v březnu roku 1975, pouhý měsíc před koncem občanské války mezi tehdejší vládou a silami vůdce Rudých Khmerů Pol Pota. Pouhý fakt, že matčin otec působil jako soudce státního soudu v provincii Kandal, a byl tudíž s vládou přímo spojen, z něj učinil terč Rudých Khmerů. Přitom vládu ani její politiku žádným způsobem nepodporoval. Válečný stav v jeho zemi ho silně znepokojoval a ve skutečnosti spolu se skupinou nejbližších přátel a kolegů vytvořil malou místní politickou stranu, která usilovala o nastolení míru.

Matce bylo deset let a jejímu mladšímu bratrovi pouhých dvacet sedm dní, když byl jejich otec zabit. Jednoho dne přišel domů, vysadil si mámu na ramena a spolu se vydali na procházku k řece.

Když se vrátili, vstoupili do domu dva neznámí muži a požádali jej, aby je následoval. Odešel beze slova. Bylo to naposledy, co ho rodina viděla. „Tati, kam jdeš? A kdy se vrátíš?!“ křičela má matka, naprosto šokovaná z pohledu na milovaného tatínka odcházejícího do neznáma. Fakt, že Rudí Khmerové měli informace o jejich rodině, vyděsil všechny v domě. Má matka se od této chvíle musela naučit samostatnosti. Musela se naučit, jak zůstat v bezpečí a jak se nedostat do potíží.

Kdokoli, kdo byl i jen nepatrně spojen s bývalou vládou generála Lona Nola, se mohl stát obětí náhodné popravky. To se týkalo i mého dědečka. Státní úředníci, učitelé a členové ozbrojených sil byli Rudými Khmery označeni za nepřátele nově nastoleného režimu. Režimu, který představoval agrární utopii, v níž si byli všichni rovni a ve kterém neexistovalo rozdělení na společenské třídy.

Peníze byly zakázány a lidé byly násilím donuceni opustit domovy ve městech a přesunout se na venkov. Respektovat „Angkar“, tedy systém byrokratických pravidel a životních zásad Rudých Khmerů, bylo prvořadé pro každého občana. Aby se lidé co nejlépe přizpůsobili režimu, byli podněcováni ke špehování sousedů, a důvěra se tak brzy stala neznámým pojmem. Mnoho lidí se naučilo skrývat pravdu o svém životě před ostatními ze strachu, že budou udáni a zabiti, a malým dětem bylo vtlačováno do hlavy, že Angkar představuje jejich pravé rodiče.

Má matka byla nucena opustit zbývající členy rodiny a začít tvrdě pracovat. Organizovaná školní docházka byla zrušena a z původně vzdělávacího zařízení se školní třída jako taková proměnila v neformální útočiště starších dětí, které si ve vzácných chvílích klidu špitally informace důležité pro přežití. Každé ráno musela máma vstávat ve čtyři hodiny, a pokud unavená těžkou prací někdy zaspala, vychrstli na ni kbelík ledové vody, aby ji probrali. Po mizerné snídani ji čekala náročná práce na rýžových polích, a to

až do večera s krátkou přestávkou na oběd. Jejím úkolem bylo budovat zdi pozemků tak, aby byl zajištěn dostatečný přísun vody. Každý den dopoledne i odpoledne musela postavit přibližně půldruhého metru zdiva.

Tato práce byla nesmírně namáhavá. To a více než skrovné příděly jídla zapříčinily, že máma záhy vypadala nezdravě hubeně. Jak by také ne... Ráno dostali všichni robotníci ve společné jídelně po jednom kukuřičném klasu, který měl postačit na dvanáct hodin vysilující práce. K obědu byla řídká polévka s jedinou lžící rýže. Snad i hospodářská zvířata byla živena lépe... Nicméně všichni se museli smířit se skutečností, že doby hojnosti jsou pryč a jejich životy se zásadně změnily. Musela se smířit i máma. Od chvíle, kdy Rudí Khmerové odvedli jejího otce, byla nucena každý den bojovat o přežití.

Naštěstí v tom nebyla úplně sama. Dva mladší bratři – pětiletý Hak a sedmiletý Chen – byli ve stejné dětské pracovní skupině. Jejich každodenním úkolem bylo sbírat kravský a buvolí trus, který byl používán jako hnojivo na rýžových polích. Sedmnáctiletá sestra Chansok byla poslána do pracovního tábora pro mladistvé ve vesnici Tuol Kroasang, vzdálené přibližně sedmáct kilometrů. Nejmladší bratr byl ještě batole, proto o něj pečovala babička.

Navštívit nejbližší bylo povoleno pouze jednou týdně. Na tuto návštěvu se matka musela vydat časně ráno tak, aby měla dost času vrátit se do tábora a připravit se na další vyčerpávající práci následující den. Její rodina byla držena přibližně sedm kilometrů západně od ostrova, kde se nacházel pracovní tábor. Každý týden tak matka musela cestou na návštěvu přeplout řeku na malém člunu, který řídil jeden z mnoha vojáků Rudých Khmerů, a dál pokračovala pěšky. Nic jiného jí nezbývalo, pokud chtěla strávit alespoň pár hodin se svou rodinou.

Nikdy nekončící dřina, nepřiměřený přísun potravy a odloučení od rodiny spolu s drastickými změnami, které nastaly v jejím životě, znamenaly pro mou tehdy dospívající matku utrpení. Jako dcera vzdělaného muže, který byl kvůli byrokratickému spojení s bývalou vládou zavražděn ve jménu Angkar, byla ona i její rodina pod neustálým dohledem. Tento dohled však nezažívali pouze ze strany Rudých Khmerů; bedlivě a podezíravě na ně dohlíželi i sousedé.

Kambodža se může pyšnit bohatou směsicí etnických skupin, které obývají její území. Jedná se především o Khmery, Číňany, muslimské Chamy a další malé skupiny žijící především v horských oblastech. Avšak vietnamská komunita byla, a za nadvlády Rudých Khmerů zvláště, odsunuta na okraj společnosti. A jelikož má moje matka vietnamské a čínské předky, byla spolu s celou rodinou považována za spodinu společnosti. Tento fakt jen zvýšil nežádoucí pozornost a podezíravý zájem, kterými byla rodina bez vlastního přičinění zahrnována kvůli kontroverzní profesi zavražděného otce.

Přestože žila nedaleko vesnické komunity, do níž se narodila a ve které vyrůstala, byla má matka považována za dívku „nové generace“. Na rozdíl od „starousedlíků“, termínu používaného Rudými Khmery pro označení venkovských Kambodžanů, byli lidé spadající do „nové generace“ jedinci, kteří byli deportováni z kambodžských měst. S těmi bylo zacházeno obzvláště krutě, a to z prostého důvodu – život ve městě jim umožnil přístup k nežádoucím moderním myšlenkám a názorům. Má babička proto raději málo mluvila a hodně pracovala, aby působila v očích Rudých Khmerů jako cenná součást společnosti. Jen tímto způsobem mohla ochránit své nejbližší.

V letech 1975–1979 ztratila matčina rodina několik členů z otcovy strany. Tři matčini bratřenci zemřeli ve službě jako dět-

ští vojáci Rudých Khmerů. Jednoho z nich byla schopna identifikovat díky fotografii nalezené v záznamech nechvalně známého muzea genocidy Tuol Sleng v Phnompenhu. Na tomto místě bývali zběhlí vojáci Rudých Khmerů označováni za zrádce. Poté byli mučeni a nakonec odsouzeni k nemilosrdné smrti.

Její strýc, taktéž voják Rudých Khmerů, zemřel na podvýživu v provincii Pursat. Krutá smrt čekala také na několik dalších členů rodiny z matčiny strany. Nejstarší bratr její babičky byl spolu se ženou a třemi dětmi zavražděn a důvod jejich smrti byl prostý – jeho manželka byla čínského původu a dobře neovládala khmerský jazyk. Byli proto odvedeni na ostrov Koh Kor v provincii Saang, kde je čekalo uvěznění a smrt na popravišti. Babiččin švagr a jeho syn pak zemřeli na podvýživu při transportu do již zmiňované provincie Pursat.

Během nově nastoleného režimu přišlo o život nejméně čtrnáct matčinych příbuzných. Toto číslo by bylo mnohem vyšší, nebýt mé babičky. Aby vojákům Rudých Khmerů zabránila identifikovat další členy rodiny, zničila veškeré dokumenty a fotografie tím, že je vhodila do řeky Bassac. Také odloučení od mého dědečka znamenalo pro větší část její rodiny přežití.

Rudí Khmerové měli přísloví: Chcete-li sekat trávu, musíte nejdříve odstranit kořeny. Toto přísloví v podstatě znamenalo, že pokud byl kdokoli z vaší rodiny identifikován jako sympatizant pracující pro vládu Lona Nola, byl mučen a zabit nejen on samotný, nýbrž také jeho nejbližší. Má matka byla sice ušetřena, pracovat však musela dvakrát tak těžce, aby se zavděčila Angkaru. Život pod nadvládou Rudých Khmerů, který trval tři roky, osm měsíců a dvacet dní, byl pro ni hotovou noční můrou. Strach byl součástí jejího každodenního života. Často přemýšlela, jestli se vůbec dožije dalšího dne. Co kdyby provedla něco, co by bylo podle Angkaru nepřipustné? Co by to znamenalo pro její sourozence a celou rodinu?